Etxebizitza eskubidearen
aldeko kooperatiba bidea

Bartzelonako Adierazpena, erabilera-lagapeneko etxebizitza kooperatibaren sustapen publiko-komunitarioaren alde

Bartzelona, 2022ko azaroaren 25a, ostirala

Behean sinatzen duten administrazio publikoek, 2022ko azaroaren 25ean Bartzelonan egindako erabilera-lagapeneko etxebizitza kooperatibaren aldeko Forumaren testuinguruan

HONAKOA ADIERAZI NAHI DUGU:

- Pertsona guztientzat etxebizitza duina eta egokia izateko eskubidea bermatzea da gizarte gisa dugun erronka kolektibo handienetako bat. Erronka horrek ezinbestean lotuta egon behar du pertsonen eta ingurumenaren zaintza erdigunean jarriko duen eredu ekonomiko eta sozial baterako trantsizioarekin.

- Etxebizitzarako eskubidea nazioarteko adierazpen askotan aitortu izan da gizartean duen garrantziagatik, hala nola 1948ko Nazio Batuen Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsalean. Halaber, berriki, Europako Parlamentuak, 2021eko urtarrilaren 21eko Ebazpenaren bidez, eskatu du ziurta dadila etxebizitza egoki baterako eskubidea oinarrizko giza eskubide gisa aitortua izan dadila eta pertsona guztiek etxebizitza duina izateko aukera bera izan dezatela berma dadila. Zehazkiago, Europako Parlamentuak honakoa eskatzen die Batzordeari, estatu kideei eta eskualdeko eta tokiko agintariei: “komunitateak bultzatutako etxebizitza-irtenbideak, demokratikoak eta kolaboratiboak, aitortzea, babestea eta finantzatzea”

-Espainiako Konstituzioak, 47. artikuluan, etxebizitza duina eta egokia izateko eskubidea aitortzen die Espainiako herritarrei, eta horretarako beharrezkoak diren neurriak eta araudiak gauzatzeko eskatzen die botere publikoei. Eskubide hori baliatzeak funtsezko beste eskubide batzuk betetzean eragiten du, eta eskubide horiek Konstituzioaren testuak biltzen ditu, Giza Eskubideen Europako Auzitegiaren jurisprudentziak ondorioztatzen duen bezala.

- Nazioartean, herrialde askok, hala nola Quebecek, Suitzak, Danimarkak edo Uruguaik, lankidetza publiko-kooperatiboko eredu arrakastatsuak bultzatu dituzte, berrogeita hamar urte baino gehiagoko historia dutenak. Eredu horiei esker, etxebizitza eskuragarria sortu da biztanleriaren sektore handi batentzat. Esperientzia horiek ereduaren erregulazio

> Webgunea: Bartzelonako Adierazpena, erabilera-lagapeneko etxebizitza kooperatibaren sustapen alde.

argiari eta kooperatibaren bizitzako fase desberdinetarako politika publikoko programa integralen garapenari esker garatu ahal izan dira.

AITORTZEN DUGU:

- Erabilera-lagapeneko etxebizitza kooperatiba espekulaziorik gabeko eta irabazi asmorik gabeko etxebizitza eskuratzeko eredu gisa azaleratzen ari da, jabetza kooperatiboa eta kudeaketa demokratikoa oinarri dituena. Epe luzera etxebizitza sozial eta eskuragarrien parkea handitzen laguntzen du, beste herrialde batzuetan dauden arrakasta-ereduen antzera, eta etxebizitza-eskubidea bermatzeko kooperatiba-bide gisa eratzen da.

- Horrelako proiektuak elkarlanean eta komunitatean ari dira garatzen, eta horrek bakardadea eta bakardade soziala murrizten laguntzen du. Era berean, kooperatibismoa eta ekonomia sozial eta solidarioa sustatzen dituzte, baita jasangarritasun eta eraginkortasun energetikoa ere, eta gizarte- eta ingurumen-inpaktua lortzen dute, etxebizitza eskuragarria sortzetik harago.

- Ereduak ia mila etxebizitza ditu hainbat garapen-fasetan, eta dagoeneko elkarbizitzan erreferenteak diren hainbat proiektu, etorkizuneko hazkunde-gaitasuna eta bideragarritasuna frogatzen dutenak. Hala ere, beharrezkoa da laguntza-programa publiko berriak egitea eta lankidetza publiko-kooperatiboa indartzea, eredu benetan eskalagarria eta bizitoki-aukera erreal bat ahalbidetzeko, biztanleriaren geruza zabalentzat.

- Azaleratzen ari den sektore horrek antolaketa eta ordezkaritza-gune berriak sortu ditu, bereziki Xarxa d'Economía Solidaria (XES), REAS (Ekonomia Alternatibo eta Solidarioaren Sarea) eta beste lurralde-egitura batzuetan, bai eta kooperatiben federazio batzuetan ere.

LAN EGITEKO KONPROMISOA HARTZEN DUGU ETA HONAKOA ESKATZEN DIEGU ESKUMENAK DITUZTEN GAINERAKO ADMINISTRAZIOEI:

1. Erabilera-lagapeneko etxebizitza kooperatiba **zabaltzea eta balioestea**, espekulaziorik gabeko eta irabazi-asmorik gabeko etxebizitza eskuratzeko eredu gisa, epe luzera etxebizitza sozialen eta eskuragarrien parkea handitzen laguntzen duena, eta jasangarritasunarekin, ekonomia sozial eta solidarioarekin eta komunitate-dinamiken indartzearekin konprometitua.

2. Erabilera-lagapeneko etxebizitza-kooperatibismorako **berariazko politika publikoak garatzea**, haien errealitatearen arabera, haien hazkundea eta sendotzea errazteko.

3. **Erabilera-lagapeneko etxebizitza kooperatibara hedatzea alokairuaren edo alokairu sozialaren eremuan dauden eta oraindik parekatu ezin diren laguntza**

> Webgunea: Bartzelonako Adierazpena, erabilera-lagapeneko etxebizitza kooperatibaren sustapen alde.

eta politika publikoak, etxebizitzaren erabilera-lagapenaren araubidea kooperatibaren eremuan alokairu eskuragarrien ereduak garatzeko modu natural eta egokiena den heinean.

4. **Eskumenak dituzten administrazioek lege-aldaketak bultzatzea**, haien interes orokorra bermatzen duten funtsezko alorretan eredua modu iraunkorrean blindatzeko, hala nola:

   - Kooperatibak higiezinen jabetza edo titulartasuna izatea, mugarik gabe edo epe luzera.
   - Bazkideen kudeaketa demokratikoa
   - Erabilera lagatzea, eskubide guztiz pertsonaltzat, bazkideenganako inolako eskubide errealik izan gabe.
   - Kooperatibak eta bazkideek irabazirik ez izatea, merkatutik kanpo erregimen ekonomikoa baitute.
   - Batez ere hilean behingo ekarpen ekonomikoak, errentamendu baten antzekoak, itzultzeko moduko kapital soziala inbertsio osoarekiko mugatuz.

5. **Lurzorua eta ondare publikoa lagatzea**, azalera-eskubideen bidez, doan edo arrazoizko kanon batekin, erabilera-lagapeneko kooperatiba erregimenean etxebizitza soziala eta eskuragarria sustatzeagatik.

6. **Lurzorua eta ondarea erakartzeko eta kudeatzeko tresnak** ezar daitezen bultzatzea, dimentsio publiko-komunitarioa dutenak, erabilera-lagapeneko etxebizitza kooperatibak eta etxebizitza sozialen parkea handitzea erraztuko dutenak; denboran zehar modu egonkorrean, beste herrialde batzuetan dauden Community Land Trust esperientzien antzera.

7. **Laguntza ekonomiko nahikoak eta egonkorrak bultzatzea eta bermatzea**, erabilera-lagapeneko etxebizitza kooperatiba proiektu berriak sortzeko, bai obra berrikoak edo lurzoru publikoa birgaitzekoak, bai ondare pribatua eskuratzean oinarritutakoak. Berariazko laguntza osagarriak bultzatzea, hala nola bazkideak kapitalizatzea, hileko kuota ordaintzeko laguntzak, zaurgarritasun berezia duten pertsonak txertatzeko laguntzak eta eraginkortasun energetikorako laguntzak, besteak beste

8. **Hobari fiskalak ezartzea** tokiko eremuan (OHZ, EIOZ...), autonomikoan (OEZ/EJDZ, PFEZ...) eta estatalean (BEZa supermurriztua autosustapenean, bereziki babestutako kooperatibatzat hartzea...) erabilera-lagapeneko etxebizitza kooperatibei, eskuragarritasuna errazteko.

9. **Finantzaketa-lerroak sustatzea** etxebizitza kooperatiban, lehendik dauden banku publikoen tresnen bidez, administrazio publikoaren interes-tasen laguntza publikoa sustatuz.

> Webgunea: Bartzelonako Adierazpena, erabilera-lagapeneko etxebizitza kooperatibaren sustapen alde.

10. **Berme-lerroak sortzea finantzaketa pribatua lortzea errazteko**, batez ere banku etiko eta/edo kooperatiborako, eta sektorearekin tresna bateratuak bultzatzea abalak eta bestelako finantza-mekanismoak eratzeko.

11. **Adinekoen artean erabilera-lagapeneko etxebizitza kooperatiba aitortzea eta sustatzea,** zerbitzu eta espazio partekatuekin (edo senior etxebizitza partekatu gisa) egoitza-ereduaren instituzionalizazioaren modalitate alternatibo gisa, eta garatzen diren proiektuak laguntzea, haien eskuragarritasuna errazteko. Beste modalitate batzuetan dauden prestazioen baliokideak aitortzea.

12. **Landa-inguruneetan erabilera-lagapeneko etxebizitza kooperatiba sustatzea**, despopulatzea saihesteko bide gisa, eta errotzea, lurralde-oreka, ingurumen-jasangarritasuna eta tokiko eta komunitateko ehun sozioekonomikoaren sorrera sustatzeko bide gisa.

Azkenik, dei egiten diegu erabiltzaile taldeei, kooperatibei, ekipo teknikoei, finantza-erakundeei, herri-erakundeei, gainerako administrazio publikoei eta inplikatutako beste eragile batzuei, elkarrekin lan egin dezaten etxebizitza kooperatiba hazten eta finkatzen, etxebizitza-eskubidea bermatze aldera.

> Webgunea: Bartzelonako Adierazpena, erabilera-lagapeneko etxebizitza kooperatibaren sustapen alde.